

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

X. An præter præcisionem formalem requiratur notitia fiat proxime, & complete Vniversalis, sive in essendo, sive in prædicando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

solut. 2^a n. 176. citato: tendens in ly *aliquis homo*, tendit in individua disjunctivè, ac proinde etiam cum distinctione eorum inter se, quæ distinctio impedit quo minus actus sit tam confusus ac requiritur, ut faciat naturam Vniversalem, ut supra n. 170. probatum est.

D V B I V M X.

*An præter præcisionem formalem requiratur
notitia comparativa ad hoc, ut natura
fiat proximè, & completè Vniversales,
sive in essendo, sive in prædicando.*

A Ntè Resolutionem
CXCVIII. Adverte 1°. notitiam comparativam, sive comparisonem esse cognitionem unius cum respectu ad aliud: undè comparatio naturæ Vniversalis ad multa, est cognitio hominis v.g. cum respectu ad sua inferiora, Petrum scilicet, Paulum, &c. Comparatio autem assignari potest duplex, una simplex, alia composita: simplex est, quæ fit sine affirmatione naturæ Vniversalis de suis inferioribus; composita, quæ cum affirmatione; ac proinde hæc, est prædicatio naturæ Vniversalis (saltem materialiter) de inferioribus; non item illa.

CLXXXIX. Adverte 2°. R. P. Oviedum Log. Cōtrov. 3^a. Pūcto 6°. docere, Vniversale Metaphysicum fieri per solam præcisionem formalem; quia Vniversale Metaphysicum definit *Vnum aptum inesse multis per simplicem comparisonem*: Vniversale verò Logicum fieri per præcisionem formalem & comparisonem simplicem superadditam; quia Vniversale Logicum definit, *Vnum aptum inesse multis per comparisonem compositam*; undè vult, præcisionem formalem dare naturæ aptitudinem proximam ad comparisonem simplicem, & comparisonem simplicem eidem dare aptitudinem ad comparisonem compositam, sive prædicationem naturæ Vniversalis de inferioribus. Coincidit, quod P. Ioannes à S. Thoma, inter Recentiores celebris Thomista, Log. quæst. 3^a. art. 5°. dicit, Vniversale Metaphysicum fieri per præcisionem absolutam sine ulla comparisonem: Logicum verò per illam præcisionem & comparisonem simplicem, sive simplicis rationis, id est, relationis, quæ non est prædicationis actualis. Prima ratio ipsius est, quia Metaphysicus naturas sine relationibus; Logicus verò relationes cōsiderat. Secunda, quia præcisio requisita ad Vniversale Metaphysicum, non respicit multa tamquā terminum, ad quem natura tendit & ordinatur, sicut Logicum; sed tamquam terminum, à quo natura separatur.

CC. Adverte 3°. Thomistas & cum ipsis P. Ariagam Log. Disp. 5^a. communiter defendere naturam positā solā præcisione, & antè comparisonem simplicem illius ad sua inferiora, non esse proximè, positivè & completè Vniversalem in prædicando, sed remotè dumtaxat, negativè & incompletè: contrā quos fit

R E S O L U T I O I.

CCI. **D** Ico 1°. contra P. Oviedum: tam Vniversale Logicum, quā Metaphysicum fit per solam præcisionem formalem sine ulla comparisonem simplici, ita Durandus in 1^a. dist. 3.

p. 2°. q. 5. ad 2um. & in 2um. dist. 3. q. 7. Toletus Vniversalem q. 2. Videtur etiam D. Thomæ loco infra citando.

CCII. Probatur 1°. quia, ex dictis Dub. 3°. Vniversale Logicum & Metaphysicum solo nomine distinguuntur: sed Metaphysicum, secundū ipsum, fit per solam præcisionem formalem, sine ulla comparisonem simplici; ergo & Logicum.

CCIII. Probatur 2°. quia sine ullo fundamento, & malè dicit Oviedus, Vniversale Metaphysicum in eo distingui à Logico, quod sit unum aptum inesse multis per comparisonem simplicem, Logicum verò per compositam; quia indè sequitur quamlibet causam productivam multorum effectuum, ac proinde *Petrum*, esse Vniversale in essendo, cum sit aptus inesse multis per simplicem comparisonem, id est, per comparisonem sui ad multos effectus: ergo, &c.

CCIV. Nec dicat Oviedus, se requirere præcisionem formalem naturæ à multis ad Vniversale Metaphysicum; quia omnino frustra eam requirit, cum ex una parte natura sit apta inesse multis per simplicem comparisonem à parte rei, & antè præcisionem formalem, ut patet; & ex aliā, ad Vniversale Metaphysicum tantum requiratur esse aptum inesse multis per simplicem comparisonem.

CCV. Probatur 3°. simplex comparatio non dat esse in multis, sed oppositum, videlicet esse extra multa: ergo sine fundamento, & malè dicit Oviedus Vniversale Metaphysicum in eo distingui à Logico, quod sit unum aptum inesse multis per comparisonem simplicem, &c. Sed per præcisionem formalem tale dici debet, juxta illud D. Thom. Opus. 5°. *Eadē natura, quæ singularis erat, efficitur postea Vniversalis, per actionem intellectus deparantis ipsam à conditionibus, quæ sunt hic & nunc.* Probatur antecedens, quia comparatio simplex fit cum respectu naturæ Vniversalis ad multa individua, qui respectus necessariò mediare debet inter duo sibi invicem extrinseca, ut constabit ex dicendis de Relatione, quæ est Ordo unus ad aliud; ergo, &c.

Confirmatur ex D. Thom. 1. p. q. 85. art. 2. ad 2um, per totum & loco statim citato.

R E S O L U T I O I I.

CCVI. **D** Ico 2°. contra RR. PP. Complut. Ioannem à Sancto Thoma, Didacum à Iesu, &c. tam Vniversale Logicum, quā Metaphysicum fit per præcisionem absolutam sine ulla comparisonem. Probatur 1°. ut antè, quia Vniversale Logicum & Metaphysicum solo nomine distinguuntur, sed Metaphysicum secundum ipsos fit per præcisionem absolutam sine ulla comparisonem, ergo & Logicum.

CCVII. Probatur 2°. refutatione rationū P. Ioan. &c. quæ tamen parum premunt: itaque ad 1°. Respondeo Logicum rectè considerare naturas ut uno conceptu confusibiles, & à multis abstrahibiles; licet eas non consideret ut naturas; quod nec facit Metaphysicus, sed Physicus; 1um verò ad formandum Vniversale Metaphysicum sufficit. Deindè non video cur potius Logicus consideret relationes, quā Metaphysicus; nam alii prædicamenta in Metaphysica, alii in Logica tractant. Ad 2°. Respondeo Vniversale Metaphysicum (formaliter scilicet & ut quo) sumptum pro conceptu confuso Vniversalificante, posse multipliciter considerari,

ut

ut constat ex dictis : ac 1° ut abstractivum & unificum ; 2° ut communificum & superiorificum ; id enim est ipsi ita proprium , ut sicut unio non potest unire materiam formae , quin uniat formam materiam ; ita conceptus confusus Universalis facere non potest abstractum & unum ex multis , quin simul faciat commune & superius multis : unde licet daremus isti Auctori , quod Universale Metaphysicum ut abstractum & unificum non respiciat multa tamquam terminum , ad quem natura tendit & ordinatur , sed tamquam terminum à quo natura separatur ; solum sequeretur idem sub diversa consideratione esse Universale Logicum & Metaphysicum ; non verò ad Logicum unam cognitionem comparativam requiri , quæ ad Metaphysicum non requiritur , ut docet.

CCV. Adde tamen præfatum Auctorem male docere , Universale Metaphysicum , non respicere multa tamquam terminum , ad quem natura tendit & ordinatur , sed tamquam terminum à quo natura separatur ; nam , si hoc verum esset , deberet , contra se & alios omnes , Universale Metaphysicum definire , unum factum ex multis , sive unum separatum à multis , & non , unum aptum inesse multis , ut patet.

RESOLUTIO III.

CCIX. Dico 3° contra Scotistas , Thomistas communiter , Rubium & Arriagã hic : natura , posita solâ præcisione , & ante comparisonem simplicem ipsius ad sua inferiora , est proximè , positivè & completè Universalis in prædicando.

CCX. Probatur , natura , posita solâ præcisione , & ante omnem comparisonem simplicem ipsius ad sua inferiora , habet sufficientem unitatem , identitificabilitatem , superioritatem , communitatem , &c. requisitam ad Universale in prædicando proximè , positivè & completè sumptum , ergò , &c. Probatur antecedens , quia illæ omnes denominationes sunt extrinsecæ , & tamquam à causa formali extrinsecè denominante , à præcisione formali considerata secundum proprietates , quæ illi conveniunt ex modo suo representandi objectum suum , juxta dicta Resol. 4ª Dub. 7° & hic Resol. 2^a : sed illæ denominationes extrinsecæ sunt sufficientes ad Universale in prædicando proximè , positivè & completè sumptum , ergò , &c. Probatur minor solutione objectionis sequentis & refutatione aliarum sententiarum.

CCXI. Obijcies 1° non potest intellectus prædicare hominem v. g. de Petro & Paulo , vel de Petro potius quàm de Bucephalo , nisi prius noverit in conceptu hominis esse inclusos Petrum & Paulum tamquam partes potentiales , &c. sed talis cognitio haberi non potest , nisi per comparisonem simplicem hominis ad Petrum & Paulum , &c. ergò , &c. minor patet , probatur major , quia alioquin non apparet cur potius hominem de Petro & Paulo prædicaret , quàm de aliis v. g. cane & leone. Ità P. Arriaga loco citato , ergò , &c.

CCXII. Respondeo concedendo majorem & minorem , sed negando consequentiam : nam ex majore & minore solum sequitur , comparisonem naturæ Universalis ad sua inferiora , præter præcisionem , requiri ex parte intellectus , sive ut intellectus naturam Universalem prædicet de multis ,

non verò requiri ex parte naturæ Universalis , sive ut natura sit apta proximè & positivè ex parte sua prædicari de multis ; unde cognitio illa comparativa , non facit naturam proximè prædicabilem de multis , sed intellectum proximè prædicativum naturæ ex parte sua proximè prædicabilis ; quod claret in simili : sicut enim negari non potest , me in tenebris esse proximè visivum , quia ex parte mea nihil mihi deest , ut sim visivus ; etsi negari possit , in tenebris objectum esse proximè visibile , defectu illuminationis se tenentis ex parte objecti , quæ toto cælo distinguuntur : ita negari non potest , naturam esse proximè prædicabilem de multis posita solâ præcisione ante omnem comparisonem simplicem ; licet negari possit intellectum tunc esse proximè prædicativum illius , defectu comparisonis simplicis illius ad inferiora , se tenentis per modum conditionis sine qua non , ex parte ipsius intellectus prædicantis , & determinantis album ad prædicationem speciei de individuo , ut hoc Album est album , aut accidentis de subiecto , ut paries est albus. ex his autem corruunt omnia fundamenta R. P. Poncii Log. disp. 3. q. 6.

CCXIII. Obijcies 2° ex R. P. Alamannio Log. q. 1. art. 5. Universale formaliter debet concipi ut unum in multis , & nõ tantum ut unum de multis : atqui hoc ultimum tantum habetur per abstractionem , & primum non nisi per comparisonem , ergò , &c.

CCXIV. Respondeo distinguendo majorem ; Universale formaliter in actu signato sive jam factum debet concipi ut unum in multis , concedo majorem : Universale in actu exercito sive quod fit , debet , &c. nego majorem ; sufficit enim ad Universale formaliter , quod multa sic concipiantur , ut in actu exercito conceptus fiant unum ; quia hoc præcisè posito , sic est unum de multis , ut sit unum in multis per aptitudinem proximam , utpote proximè aptum illis inesse per affirmationem , quod est esse Universale formaliter ; & non tantum fundamentaliter , ut docet Alamannius.

DUBIUM XI.

An fieri possit Universalis formaliter per potentiam animæ ab intellectu distinctam.

CCXV. Antè Resolutionem. Suppono 1° hic nõ quæri , an Deus & Angeli facere possint Universalis formaliter ; tum quia id imprimis de Deo resolvendum , juxta dicta Tractatu primo Disp. 1^a Dub. 3. tum quia Angeli , ut in se nequidem cognitione immediatâ videntur duo distincta realiter confundere posse ; sed rerum essentias qualibet suâ cognitione ob suâ perspicacitatem distinctè penetrare debere. Dixi , saltem cognitione immediatâ , nam cognitione mediata , id est , mediantibus cognitionibus necessariis , quas immediatè attingunt , verisimilius posse , docent Theologi.

CCXVI. Suppono 2° hic etiam non quæri , aut Dubium non procedere de intellectu , quia intellectum possibilem , id est , per speciem expressam posse illud facere , manifestum est ex hucusque dictis ; sed de voluntate , visu , tactu , &c. Dubium hoc à paucis agitur , re tamen benè examinata difficilior est , quàm esse videatur ; imò P. Arriaga profundissimè sanè Philosophus in ejus resolutione